

Hoogeveen, 20 december 2021

Betreft: reactie Ontwerp Programmaplan

Geachte Gemeente Hoogeveen,

Wij willen u bedanken voor het toezenden van het nieuwe bezuinigingsplan, het Herontwerp sociaal domein 2022 – 2025 Ontwerp Programmaplan.

Als Cliëntenraad Sociale Zekerheid hebben we eerder bezuinigings-/efficiëntieplannen toegestuurd gekregen. Onze doelgroep is getroffen door een stapeling van bezuinigingen, het activiteitenfonds is wegbezuinigd zodat meedoen aan de Hoogeveense samenleving er niet meer in zit, de tegemoetkoming voor schoolgaande kinderen is wegbezuinigd. Deze bezuiniging is gedeeltelijk opgevangen doordat er een Stichting Leergeld kwam maar per saldo bleef dit een bezuiniging. Er is fors ingegrepen op de meerkostenregeling en zo werden mensen die niet alleen al arm waren maar ook nog ziek met een financiële achteruitgang geconfronteerd doordat ze ziek waren. De financiële tekorten van de Gemeente Hoogeveen zijn bij de groepen neergelegd die niet of nauwelijks schuldig waren aan het ontstaan van die tekorten. De kwetsbaarste groepen met de hoogste draaglast en de minste draagkracht.

Effecten bezuinigingen

Heeft de Gemeente Hoogeveen wel gemonitord welk effect de bezuinigingen hebben gehad op het dagelijkse leven van de getroffen groepen? Zo ja, wat zijn de uitkomsten? Natuurlijk, de Gemeente Hoogeveen heeft zicht op hoeveel mensen instromen in de schuldhulpverlening, ze weet hoeveel mensen aankloppen bij het Loket Geldzaken maar weet niet hoe het gaat met de mensen die daar (nog) niet aankloppen. Mensen moeten verder bezuinigen op voeding, kunnen geen zaken meer vervangen, niet meer meedoen aan de samenleving. Pas wanneer mensen in de schulden raken, kunnen ze rekenen op iets van steun. Zijn mensen alleen maar arm en doen ze niemand kwaad dan wordt er niet naar hen omgekeken. Dan bestaan ze niet. Ook uit het Programmaplan blijkt daar geen aandacht voor te zijn. En dat terwijl de Gemeente Hoogeveen juist voor onze doelgroep een zorgplicht heeft. De Gemeente Hoogeveen vormt het laatste vangnet. Zorgt de Gemeente Hoogeveen niet voor onze doelgroep, wie doet het dan?

Ambitie

Heel bijzonder vinden wij de omschreven Ambitie: Iedereen doet mee.

Wat is de definitie van "Iedereen"? Zijn dit ook de armen, zieken, mensen met een beperking, mensen met alleen AOW?

En wat betekent "Meedoen" concreet voor armen, zieken, mensen met een beperking, mensen met alleen AOW? Wij hebben geen plannen kunnen ontdekken voor deze doelgroepen, wel wensen we extra aandacht te vragen voor de specifieke doelgroep ouderen met alleen AOW. De Ambitie moet geconcretiseerd worden met heldere en meetbare doelen.

Als het de bedoeling is dat zoveel mogelijk zorg wordt doorverwezen naar vrijwilligers en mantelzorgers, welke financiële/mentale gevolgen heeft dit dan voor hen?

Vrijwel alles in dit plan lijkt ingegeven door de bezuinigingsdoelstelling. Er staan veel mooie woorden in maar de concretisering ontbreekt. Opvallend is dat onze doelgroep, de mensen die (langdurig) arm zijn en vaak ook nog ziek zijn of een beperking hebben, lijkt te ontbreken. Ze worden zelfs niet eens genoemd.

Armoede

Het woord armoede komt 2 keer voor.

p. 7 – De sociaaleconomische tweedeling gaan we tegen, met speciale aandacht voor 'armoede en schulden' en 'onderwijs'

p. 10 We hebben vooral aandacht voor een specifieke groep, namelijk inwoners met financiële problemen. We hebben extra aandacht voor deze groep om de volgende redenen:

Als je te maken krijgt met armoede en schulden, zijn die problemen en de stress ervan vaak belemmeringen om goed te kunnen meedoen aan de samenleving

Het lijkt alsof armoede niet bestaat maar zij bestaat wel degelijk. De Gemeente Hoogeveen kan de armoede vergroten of verkleinen. Wat het concrete armoedebeleid gaat worden, blijft met dit plan een volkomen raadsel.

Het Programmaplan betreft ook de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening. Over die hulpverlening valt veel te zeggen maar wat wij in het Programmaplan missen, is een integraal plan wat ervoor zorgt dat mensen in armoede niet hoeven aan te kloppen bij de schuldhulpverlening omdat ervoor gezorgd wordt dat mensen een leefbaar inkomen hebben en alle toeslagen krijgen waar ze recht op hebben. Mensen moeten weten van welke regelingen ze gebruik kunnen maken en ze moeten daarbij geholpen worden. Dit moet niet alleen in begrijpelijk Nederlands gecommuniceerd worden, het gebruik zou ook regelmatig dan nu gecheckt moeten worden. Er moet stevig ingezet worden op schuldpreventie. Dus niet pas wanneer er schulden zijn. Laat de gemeente actief inzetten op preventie dan valt er een wereld te winnen. Meer communiceren op wat de gemeente aan preventieve maatregelen neemt om schulden problematiek te voorkomen.

Het woord inclusie staat niet in het Programmaplan maar slechts 4 keer vermeld in de bijlage.

Weliswaar wil Hoogeveen een inclusieve gemeente zijn. Zoiets kost geld en er moeten plannen zijn. Het is teleurstellend dat hierover niets in het Programmaplan staat.

"Iederin", het netwerk voor mensen met een beperking of chronische ziekte, geeft regelmatig aan dat chronisch zieken en mensen met een beperking grote kans lopen op exclusie onder andere doordat zij weinig kans hebben op goed betaald werk maar wel structureel grote kosten moeten maken (eigen bijdrage, eigen risico, aangepast vervoer etc.). Wij missen hierop een visie van de gemeente. <https://iederin.nl/wp-content/uploads/2019/12/Schaduwrapport-VN-verdrag-Handicap.pdf>

Mensen met een bijstandsuitkering worden wel genoemd maar alleen maar in de zin van "ze bewegen te weinig" "ze zijn niet gezond" enzovoort. Deze constatering leidt echter tot geen enkele actie. Wat zijn de gevolgen hiervan? Is dat verantwoord? Wat zijn de plannen van de gemeente Hoogeveen om de constatering om te buigen? Welke monitor wordt hiervoor gehanteerd?

Meedoen

Meedoen aan de samenleving lijkt in het Programmaplan te betekenen dat men binnen het sociale netwerk een beroep kan/moet doen op mensen die ervoor zorgen dat zo weinig mogelijk beroep gedaan wordt op professionele hulp.

In onze ogen heeft meedoen een heel andere invulling. Het zou iets te maken moeten hebben met een levenslang recht op ontwikkeling en zelfontplooiing, kunnen meedoen aan sport, cultuur en welzijn. En dat geldt voor iedereen, dus ook voor mensen in de Bijstand, chronisch zieken, mensen met een beperking en mensen met alleen AOW.

Mensen die om financiële of persoonlijke redenen niet mee kunnen meedoen aan de samenleving lopen de kans hun leven in eenzaamheid te moeten doorbrengen. Hoogeveen scoort hoog op de eenzaamheidsladder. Dit betreft met name de langdurig armen en ouderen met een

laag inkomen. Zij kunnen nergens aan meedoen en hebben vervolgens een gevoel van eenzaamheid. Deze mensen doen een groot beroep op de zorg. Er is volop reden waarom er gewerkt zou moeten worden aan eenzaamheidspreventie.

De Wet

En verder zijn we van mening dat mensen **minimaal recht hebben op dat wat wettelijk is voorgeschreven**. Doet de gemeente dat niet dan voorzien wij dat juist de mensen die het zwakst zijn een slopende procedure bij de rechtbank moeten aanspannen voordat ze dat krijgen waar ze recht op hebben. We gaan er van uit dat de nieuwe bestuurscultuur ook bij de gemeente Hoogeveen is doorgedrongen en het niet nodig zal zijn dat dit soort zware middelen moeten worden ingezet.

Rechten

Wij vinden het onjuist dat, terwijl dit Programmaplan mensen betreft die (langdurig) arm zijn, chronisch ziek zijn, mensen met een beperking of mensen die aan moeten kloppen bij de gemeente voor welke vorm van hulp dan ook, dat hun **rechten** niet worden omschreven noch wordt omschreven in hoeverre de gemeente bij hen persoonlijk gaat **toetsen** hoe de zorg, die uitbesteed is aan bedrijven, vrijwilligers en mantelzorgers, wordt ervaren. Wij vinden dat de gemeente haar verantwoordelijkheid voor zorg niet kan afschuiven op organisaties en mantelzorgers, zonder ook zelf garant te staan voor goede zorg voor de kwetsbaarsten. De Gemeente Hoogeveen hoort deze toetsing niet over te laten aan de mantelzorger, de vrijwilliger of het bedrijf wat de zorg uitvoert. Dit zeggen wij omdat er per definitie een **machtsrelatie/afhankelijkheidsrelatie** bestaat tussen de zorgverlener en de zorgbehoevende. De zorgbehoevende zal al gauw sociaal wenselijke antwoorden geven aan een zorgverlener. Het verhaal wordt helemaal anders wanneer de gemeente zelf bij mensen langs gaat om te zien en te horen hoe de verzorgingsvlag erbij staat. Dat is waar de Gemeente Hoogeveen voor hoort te staan. De Gemeente hoort kwaliteit te borgen en zorg te garanderen. Wij lezen hier te weinig over in het Programmaplan. **De Gemeente Hoogeveen hoort haar verantwoordelijkheid voor de zwakste burgers niet uit te besteden zonder bij hen zelf te toetsen of die zorg goed en toereikend is.** Als de Gemeente Hoogeveen hen niet beschermt, wie gaat dat dan doen?

Ditzelfde geldt trouwens voor de mantelzorgers en vrijwilligers aan wie u taken wenst toe te bedelen. Hun rechten zijn niet omschreven. Er wordt niet getoetst in hoeverre zij in staat zijn kwalitatief goede zorg te leveren. Hoe zit het met de draaglast en draagkracht van de mantelzorger? Wat gaat er gebeuren wanneer mantelzorgers en vrijwilligers hun werk geen goede invulling (kunnen) geven? Wie grijpt dan in? En hoe snel? Wat gebeurt er wanneer er geen netwerk is met draagkracht? Hoe gaat die draagkracht getoetst worden? Wie houdt de vinger aan de pols? En hoe onafhankelijk is die draagkrachttoetsing? Of wordt van mensen die het toch al zwaar hebben met de zorg voor een zieke, verwacht dat zij er een stapje extra bij doen omdat de samenleving niet meer garant wenst te staan voor goede zorg? Hoe worden mantelzorgers ontzorgd? En, ook belangrijk, hoe wordt ervoor gezorgd dat een mantelzorger door de zorg voor een zieke er niet financieel bij inschiet? Het kan toch niet zo zijn dat de Gemeente Hoogeveen gaat bezuinigen en de kosten daarvan bij de mantelzorgers worden neergelegd? Er zijn teveel vragen waarop geen antwoord is.

Oormerken

Met betrekking tot de **budgetten** die betrekking hebben op het Herontwerp sociaal domein 2022 – 2025 Ontwerp Programmaplan stellen wij voor om de budgetten, waar geen open einde regelingen op van toepassing zijn, te oormerken en zo geld wat mogelijk nog zou kunnen overblijven, te reserveren binnen het sociaal domein.

Advies

Tenslotte adviseren wij de Gemeente Hoogeveen oog te hebben voor de dramatisch slechte financiële positie van haar langdurig armen, chronisch zieken en mensen met een beperking.

Wij missen een positief toekomstperspectief voor onze doelgroepen, een stip op de horizon. Waar wil de Gemeente Hoogeveen naar toewerken? Wanneer is de Gemeente Hoogeveen tevreden met een uitkomst? Draait alles om de financiën of gaat het ook om het welbevinden en participatie van **alle** inwoners van de Gemeente Hoogeveen?

Herinvoering van het **Activiteitenfonds** en een volledige uitkering van de **Meerkostenregeling** is, gezien de huidige inflatie, meer nodig dan ooit.

Wij vragen ons nog steeds af of er geen andere plekken binnen de begroting te vinden zijn waarop de Gemeente Hoogeveen kan bezuinigen en vrezen dat deze bezuinigings-/efficiëntieronde nu misschien geld gaat opleveren maar op de lange termijn meer geld gaat kosten.

Al met al zijn wij licht teleurgesteld over dit plan. We hadden anders verwacht van de Gemeente Hoogeveen, meer toekomstperspectief voor onze doelgroepen, meer een gemeente die wij hebben gekend als een sociale gemeente. We hebben hoop op een gemeente waar inclusiviteit de boventoon voert maar met deze plannen komen we er niet.

Uiteraard zijn we ook nu weer bereid om met de Gemeente Hoogeveen na te denken over hoe we de problemen gaan oplossen. We willen alleen maar dat in Hoogeveen **iedereen** kan meedoen.

Dat iedere inwoner een goede kwaliteit van leven wordt gegund.

Wij wensen u veel wijsheid toe bij het ontwikkelen van nieuw beleid.

Met vriendelijke groet,

namens de Cliëntenraad Sociale Zekerheid Hoogeveen,

Bert Bouwmeester

Voorzitter